

Strijdt om in te gaan!

Onder de vele beelden waarin de Schrift ons het leven en den arbeid der geloovigen teekent, neemt het beeld van den strijd een belangrijke plaats in. Wanneer wij het echter niet als een bekende klank laten passeeren, maar het recht op ons aan doen komen, zullen wij bemerken dat het beeld ons weinig ligt. Allereerst zijn daar de opgewekte menschen, die gemakkelijk tot een woord van verzoening komen, die licht den kwinkslag vinden die een situatie ontspant. Zoek de zon op! zegt het spreekwoord, maar de zon zoekt hen op! Zoo'n zonnig humeur, zulk een opgewekt hart, is inderdaad een kostelijke gave Gods, maar brengt zijn gevaar mede. Het gevaar, dat men het zwaard reeds opsteekt vóór de strijd een aanvang heeft genomen. Heel anders zijn de lohbende, zwaartillende naturen, zij spreken veel over den strijd, maar zij voeren dien meestal niet. Zij behooren meer bij de LIJDENDE dan bij de STRIJDENDE kerk. Men zou ze kunnen vergelijken bij de burgerbevolking in tijd van oorlog, die vaak meer van den strijd te lijden heeft dan de militairen, maar nochtans tot de non-combattanten gerekend moet worden. Ook van andere zijde echter zie ik een zekere onwennigheid om zich met dit beeld van den strijd te vereenigen. Dat zijn zij, die door de genade Gods staan in het geloof. Wel! zeggen zij: de strijd is beslist, de overwinning behaald, de vijand verslagen. Wordt nu in de vermaning: Strijdt om in te gaan! niet weer het element van onzekerheid gebracht in ons christelijk leven?

Het valt inderdaad niet te ontkennen, dat teksten als deze dikwijls verklaard en toegepast worden op een wijze, waarbij van de zekerheid des geloofs niet veel overblijft. Waarbij men de zaligheid weer zet op de punt van des christens zwaard. Waarbij Arminius generaal-veldmaarschalk wordt in den heiligen oorlog. Dat hangt hiermede samen, dat wij de noodlottige geneigdheid hebben ons geestelijk leven NAAST Christus te denken, inplaats van het IN Hem te zien. De vraag van Zondag 16: als Christus voor ons gestorven is, waarom is het dat wij ook nog moeten sterven? kan men nog bij vele andere Zondagen te pas brengen. Als Christus voor ons geleden heeft, waarom is het dat wij ook lijden moeten? Als Christus voor ons gestreden heeft, waarom is het dat wij ook strijden moeten? En dan wordt het ons duidelijk, dat het hier nooit gaat om een sterven, een lijden en dus ook niet om een strijden naast het werk van Christus, maar dat God dien weg van strijden, lijden en sterven voor ons gekozen heeft opdat wij voor ons bewustzijn zouden komen tot de volle geloofsvereeniging met het werk van Christus. Veel misverstand zou afgesneden zijn als wij de Enge Poort van den Bijbel niet hadden verbouwd tot een eigenaardig gebouw, waarin men het evangelisch origineel moeilijk meer herkennen kan. Wij hebben die poort buiten het evangelie gebracht, buiten het koninkrijk van Gods genade en wij hebben de gedachten er op gespitst om EEN-MAAL door die poort in te gaan en dan hebben wij altijd zekerheid. Wij hebben er een tekst voor onbekeerd van gemaakt. Maar nergens zegt de Bijbel: Gaat eenmaal in door de Enge Poort! Het is een Godswoord voor elken dag, elken dag moet ons leven gaan door de Enge Poort van het Gebod, moeten wij leeren leven naar de Wet. Daarom is het woord: Strijdt om in te gaan! een woord van een bijzonder aangrijpende actualiteit. Het behoort niet in den Bijbel van Onbekeerden, maar in het Troostboek van Gods kinderen. Wanneer zegt de dokter bij een ziekbod: Kom er nu maar eens uit! Dokter, het gaat niet, ik heb geen beenen om te staan! Ja, zegt de dokter, het gaat wel, je moet jezelf eens wat aanpakken, man! Zegt de geneesheer dat bij een sterfbed, spreekt hij een lijk zoo aan? Natuurlijk niet, dat zegt hij tot den mensch over wiens ziekte hij de overwinning heeft behaald. Maar het feit van die zegepraal is nog niet tot het bewustzijn van den kranke doorgedrongen, hij zal zich langzaam moeten leeren vereenigen met de zekerheid die de dokter hem geeft, hij moet strijden om zichzelf met zijn genezing te vereenigen. Zoo komt ook tot ons de vermaning, dat wij strijden zullen om in te gaan. Laat ons oppassen! Heeft niet de mensch een strijd op aarde? Strijdt den goeden strijd des geloofs! Doet aan de geheele wapenrusting! Het worden zoo gemakkelijk mooie satzen, die zich prachtig leenen voor een peroratie, maar die op onze levenspraktijk niet kloppen. Wij spreken veel van den strijd op alle terreinen des levens — soms denk ik bedroefd, dat het vaak meer lijkt op een SPELEN op alle terrein des levens! Broeders, het is ernst, het is ernst elken dag van ons bestaan. Maar het is als ik het zoo mag zeggen: Niet doodelijk ernstig, maar levend ernstig! Laat ons strijden, doch niet in onzekerheid, maar ziende op den Oversten Leidsman en Voleinder des Geloofs.

N. B.

geschonden, ten onder gehouden. En dat vergeet God geen oogenblik, als Hij de menschen ziet. Als de synode terecht verklaart, dat God Zijn schepselen liefheeft, dan haat Hij ook alle aantasting en vernieling en verminking van Zijn schepselen. De menschen van nature maken zich daaraan schuldig. Ik kan dus de synodale stelling ook nemen als uitgangspunt voor een redeneering, volgens welke Hij toorn tegen de concrete menschen, die niet liefhebben wat God liefheeft, n.l. Zijn schepselen. We mogen dat ambt, den mensch opgedragen, geen oogenblik uit het oog verliezen. Want dat AMBT doet voor een samenvattend oordeel over den konkreten mensch heel wat van af, of voegt er heel wat aan toe.

M.a.w.: zekere gunstbetooning Gods jegens Zijn schepselen in het algemeen, houdt nog niet in: een gunstige gezindheid jegens die gegualificeerde schepselen, die menschen heeten. Want dat zijn schepselen met een zeer bepaald ambt. Als ze dat ambt hebben vergezocht, ja, wat dan?

Lezen we nog eens wat er staat. De synode spreekt uit, dat God een zekere gunst of genade betoont aan Zijn schepselen in het algemeen; daaruit blijkt, dat Hij die gezindheid ook heeft jegens verworpen menschen, want die zijn schepselen; daaruit blijkt, dat Hij die gezindheid ook koestert jegens de menschheid in het algemeen.

Laat ons dat even vasthouden. Met dat syllogisme, overigens van niet geheel duidelijke type, voor oogen, ga ik nu zelf aan het werk.

De synode spreekt uit, dat God een zekere gunst of genade betoont aan Zijn schepselen in het algemeen; daaruit blijkt, dat Hij die gezindheid ook heeft jegens verworpen engelen, want die zijn schepselen; daaruit blijkt, dat Hij die gezindheid ook koestert jegens de engelenwereld in het algemeen.

Ziet de Zwier verschil tusschen het eene syllogisme, en het andere? Ik niet. Indien hij me toegeeft, dat het type der twee syllogismen gelijk is, volgt dan uit „punt I” van Kalamazoo niet, dat er een goede gezindheid Gods jegens de duivelen is?

Maar ik geloof niet, dat de Zwier dat zal durven preken. Ik hoop dan ook, dat hij me zal toegeven: het aan de uitspraak van Kalamazoo ten grondslag gelegde syllogisme is een beetje onaristotelisch, en ook onscholastisch. Dát is niet erg. Het is echter ook niet logisch; en dat is wel erg.

Natuurlijk zit de fout van het gebruikte syllogisme hierin, dat men tusschen creatuur en ambt niet onderscheiden heeft. Een mensch is meer dan schepsel en daarmee afgeloopen. Om dat goed te doen uitkomen, heb ik straks, op gevaar, dat de lezers zouden denken, dat ik wilde railleeren, die leeuwen, die planeten, die boomen, den aether er bij gehaald. Ik had het ook kunnen hebben over varkensstaarten (wie maakt ze na?), kattendarmen, radiogolven, aardstralen, eb en vloed. Maar welke leeraar of onderwijzer zal concluderen van deze laatsgenoemde „schepselen” op den mensch, of zeg maar: de menschheid? Het is een groote fout in de logica, van het algemeene op het bijzondere te concluderen, zoo, dat men daarbij het „middenbegrip” in den opbouw van het syllogisme verwaarloost. Dat middenbegrip is hier: geschapen zijn. Alles, wat van het geschapen-zijn geldt, dat kunt ge overbrengen van de schepselen in het algemeen op de menschen, qua schepselen in het bijzonder. Geschapen-zijn blijft dan het middelbegrip. Maar een concreet menschenkind is MEER dan „iets geschapens”. Net zoo goed als het begrip Beelzebub meer inhoudt dan het begrip engel. En dat van „generaal” nog wat meer dan dat van: „een man in militairen dienst”. Een koning mag zijn leger lijden. Conclusie: hij heeft een gunstige gezindheid jegens den generaal, die overliep naar den vijand?... Kom, laat ons liever naar mekaar toekomen, de broeders, die achter Kalamazoo staan en de broeders van de Hoeksma; en laat ons maar niet al te lang meer praten over den opbouw der syllogismen van 1924; maar liever zoeken naar eenheid.

Uitgaande van de door mij, en ik weet zeker, ook door de Hoeksma, en ons allen aanvaarde stelling, dat God Zijn eigen werk liefheeft, het kreuurlijke zoover het kreuurlijk bleef, liefheeft, zijn we, denk ik, allemaal bereid, te verklaren: God heeft grootelijks lief ALLE KREUURLIJKHEID, waar ze is, en in wien ze is, ook in den dronkaard, den antichrist, den duivel. Maar de mensch, de duivel, is meer dan „bloot”, „kreuurlijkheid”, en zijn ambt is niet een ding van secundaire betekenis, dat voor de „gezindheid” aangaande den DRAGER (eventueel: schender) van het ambt er niet op aankomt, of daarvoor indifferent is. Derhalve: we probeeren het maar niet, Gods gezindheid over de „natuur” zoo maar over te dragen op de DRAGERS van die natuur, en de DRAGERS van het ambt, dat hen verplicht, met die natuur dit en dat te doen tot eer van God.

Ik zou het over Schriftuurplaatsen hebben, en kijk, zal men zeggen; inplaats daarvan komt er wat over syllogismen.

’t Is waar; maar ik had het nodig. Want de exegese van Schriftuurplaatsen, en de verwerking van het langs dien weg gevonden Schriftuurmateriaal, mag nooit overtreeden tegen Gods denkwetten, ook voor de logica. God verbreekt wel onze denkwetten, maar nooit Zijn eigen denkwetten. Met andere woorden: vóórdat we ook maar een bijbelplaats gaan bezien, moeten we eerst ons goed doordringen van wat hierboven werd gezegd. Schriftuur-

1) Tenzij wij de uitspraak niet meer ernstig nemen. Als onder „schepselen” bedoeld zal zijn alle concrete schepselen, dan zou reeds geleerd zijn, dat God de duivelen wel mag. Wijsheid van Goethe.

plaatsen spreken niet de taal der wetenschap, ook niet die der logica. Maar ze binden wel alle wetenschap; en de inhoud der Schrift, goed uitgelegd, en samengevoegd, zal altijd zich verdragen met goede wetenschapsresultaten.

K. S.

Prof. Dr J. H. Bavinck.

Ter gelegenheid van zijn inauguratie als hoogleraar in de Zendingswetenschap, aan de Theologische Hoogeschool, en een dag later ook aan de Vrije Universiteit mogen we Prof. Dr J. H. Bavinck ook hier begroeten en voor zijn verdere arbeid den zegen Gods toewenschen. Men zal onder ons voortaan den naam Bavinck van de initialen moeten voorzien; hetgeen de pas opgetreden hoogleraar reeds vóór zijn benoeming geschreven heeft — we denken daarbij vooral aan zijn „De Mystiek van het Oosten” — wetligt de verwachting, dat hij ook om andere publicatie de aandacht zal blijven trekken, en niet alleen zijn oom, Dr H. Bavinck.

Prof. Dr J. H. Bavinck heeft een bijzondere plaats onder de hoogleraren. Hij is de eenige, die zijn stof kan herhalen, als hij het wil in dezelfde week. Want zoowel te Kampen als te Amsterdam doceert hij. Daar ligt natuurlijk geen enkele vingerwijzing in voor „eendheid van opleiding”, waarvan we trouwens niets verwachten, en waartoe ook maar geen enkele poging moet ondernomen worden, noch een poging op korten termijn, noch een op langen, noch direct noch indirect. Neen, de reden voor het doceren aan beide inrichtingen ligt uitsluitend in het karakter van dit professoraat, gelijk de oorzaak er van o.m. hierin te zien is, dat de Zending deputaten een belangrijk aandeel hebben gehad in de stichting van dezen kathedraal, en dat behouden zullen zij zijn instandhouding. Voorts is de nevenbedoeling van dit professoraat ook, dat iemand, die als „representatieve figuur” kan worden aangemerkt, voor de Gereformeerde Zending zou kunnen optreden in het steeds veelvuldiger contact, dat onze Zending met die van andere Zendingcorporaties en instanties onderhoudt. Inderdaad worden de zendingproblemen steeds ingewikkelder en wordt naast op eigen principieele basis gestelden zendingarbeid ook een consulteren van andere bij de Zending geïnteresseerden steeds noodiger.

Het onderwerp der inaugurele rede boeide: hoe zullen wij Gods Woord aan de volkeren van tegenwoordig brengen? Een ingewikkeld probleem: temeer, omdat de „heidene” van tegenwoordig wel wat anders er uit zien, van buiten en van binnen, dan wij plegen te denken. De rede van onzen nieuwen Zendingshoogleraar heeft op meer dan één punt belangrijk en interessant materiaal naar voren gebracht.

Van harte hopen we, dat de nieuwe kathedraal helder licht zal doen uitstralen. Zijn bezetter moge zich verzekerd houden van de groote blijdschap, waarmee velen den groei van het zendingswerk en van de zendingseijde juist ook in de hem gegeven ambtelijke opdracht dankbaar erkennen.

K. S.

Enkele eerste beginselen eener behoorlijke rechtspraak.

Bij hetgeen zoo nu en dan vernomen kan worden, blijkt eenige bezinning op de eerste eischen eener behoorlijke rechtspraak niet overbodig. Want wel is de kerkelijke rechtspraak in verschillend opzicht onderscheiden van de wereldlijke. Het gaat haar toch om te brengen tot behoudenis, en niet maar om recht, of om vergelding als voornaamste doel. Doch daardoor wordt de eisch niet weggeworpen, dat ook bij haar het recht niet gebogen, noch de beginselen eener behoorlijke rechtspraak vertreden, mogen worden.

Een eerste eisch is wel, dat een aangeklaagde of beschuldigde vóór alle vonnis over hem, eerst de aanklacht of beschuldiging tegen zich verneemt, en goed te weten komt, wat tegen hem wordt ingebracht. Zonder deze voorafgaande bekendmaking aan hem van de beschuldiging tegen hem, mag geene veroordeeling van hem geschieden.

In de tweede plaats moet een beschuldigde of aangeklaagde dan goede gelegenheid ontvangen om zich over die aanklacht of beschuldiging te verklaren, hetzij om ze in hare onjuistheid of onhoudbaarheid aan te toonen, of in hare gegrondheid of formuleering te bestrijden, hetzij ook om ze te erkennen. Hij moet vóór alle vonnis over hem terzake van eene aanklacht zich tegen haar kunnen verdedigen. Onverhoord en zonder dat hij behoorlijke gelegenheid ontvangen heeft tot verantwoording, mag iemand niet veroordeeld worden.

In de derde plaats mag een aanklager niet zelf rechter zijn in eigen zaak. De rechter moet niet zelf partij zijn. Een onpartijdige moet rechter zijn. En daarom moet er een derde, of moeten er anderen zijn, die richten tusschen den aangeklaagde en den aanklager, maar mag de aanklager niet zelf ook deelnemen in de rechtspraak over zijne aanklacht en den door hem beschuldigde.

Ten vierde mag de aanklager niet mede deelnemen in de beraadslaging ter zake van zijne aanklacht, ook al zou hij niet als rechter mede stemmen en uitspraak doen. Hem mogen in dezen geen rechten gegeven worden meer dan aan den door hem aangeklaagde.

Ten vijfde mag iemand, die reeds als rechter in eenige zaak uitspraak gedaan heeft, niet daarna, bij hooger beroep door den gevonniste, ook oordeelen en vonnissen in het college, dat dan te beoordeelen heeft, om aldus mogelijk zijn eigen tevoren geveld vonnis te bevestigen. Wie eenmaal vonnis gestreken heeft, mag niet vervolgens nog weer bij eene andere instantie en in andere qualiteit over dezelfde zaak rechtspreken om eigen voorafgaand vonnis in tweeden of ook zelfs derden trap te bekrachtigen. Zoo kan het voorkomen, dat iemand als kerkeraadslid of deputaat een vonnis velt.

(Zie vervolg blz. 22.)